

STYRINGSGRUPPEMØTE
Landstrømsforum – elektrifisering av skipsfarten

Sted og tid:

NEK, TEAMS webmøte

20. september 2024, kl 09:30 – 11:30

Medlemmer:

Innkalt til styringsgruppemøte		Rolle	Til stede
Myrseth, Bjørn	DSB	Medlem	
Løe Halvorsen, Marie	Elektroforeningen EFO	Medlem	
Rystad, Kristina	Enova	Medlem	X
Forsnes Jahn, Andreas	Enova	Medlem	
Kaaløy, Christine	Fornybar Norge	Medlem	
Erdal, Kenneth	Kystrederiene	Medlem	X
Bjørshol, Einar	Kystverket	Medlem	X
Aanensen, Leif	NEK	Styringsgruppeleder	X
Røed, Arild	NEK / Forumsleder	Forumsleder/sekretær	X
Sjøvik Hanstad, Jon Steinar	Nelfo	Medlem	
Skotland Heen, Christer	Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)	Medlem	X
Bøe Rebo, Hans Petter	Norsk Industri	Medlem	
Rolland, Kristoffer	Norsk Industri	Medlem	
Litsheim, Arnt-Einar	Norske Havner	Medlem	X
Ken Flydalen	Renergy	Medlem	X
Ingvaldsen, Ivar	Sjøfartsdirektoratet	Medlem	X
Bjørklund, Anita	Statens Vegvesen	Medlem	

Siemens Energy	Thomas Høven	Arbeidsgruppeleder	X
----------------	--------------	--------------------	---

X = Til stede

Sekretær: Arild Røed

Dagsorden:

- 1) **Åpning**
- 2) **Endringer i styringsgruppen**
- 3) **Godkjenning av referat fra forrige møte (Vedlegg A)**
- 4) **En runde rundt bordet. Aktuelt, trender, prioriteringer**
- 5) **Orienteringssaker:**
 - a) Medlemssituasjonen
 - b) Prosjektoversikt
 - c) Ocean Charging
 - d) Status på standardiseringsarbeidet i IEC
 - e) Status i arbeidet med Veilederen for Hurtigbåter (AG10)
- 6) **Innspill fra Hurtigbåtforbundet – Kan forumet ha meninger?**
- 7) **Operasjonelle krav for Landstrøm**

Prosjektforslaget for en ny veileder for sikker bruk og håndtering av landstrøm ble sendt ut til forumet i juni. Tilbakemeldingene var noe blandet, dvs. fra full støtte til forslag om å holde et seminar i stedet for å lage en veileder. Vi tar diskusjonen.

8) Møteplan 2024

9) Eventuelt

1 Åpning

Leif Aanensen ønsket velkommen

2 Endringer i styringsgruppen

Forumsleder orienterte styringsgruppen om endringer i styringsgruppens sammensetning.

Følgende personer har gått ut av gruppen:

Ståle Heggland - Norsk Industri

Svein Helge Juell – Sjøfartsdirektoratet

Elin Ulstad Stokland – Enova

Følgende personer har kommet til:

Ivar Ingvaldsen - Sjøfartsdirektoratet

3 Godkjenning av referat (Vedlegg A)

Referat fra 2024-06-04 godkjennes. Referatet legges ut på forumsidene.

4 En runde rundt bordet. Aktuelt, trender, prioriteringer

- Cruisehavner: Et nytt forum er opprettet (Norsk landstrømsnettverk). Fjuel er p.t. administrator.
 - Grønn omstilling i havnene.
 - Forsering av påkoblingskravene til EU
 - Halvere utslipp fra innenriks sjøfart
 - Nullutslipp for offshoreflåte
 - Press på attraktivt areal i havnene
 - Krav til eiendomsutvikling påvirker også utbygging av landstrøm. Ref. endring i havne- og farvannsloven som trådte i kraft 1. januar 2020, bl.a. om utbytte til havneiere.
 - Ref. Miljødirektoratets utlysning for analyse av landstrømsanlegg (Se Doffin). Enova og Kystverket har bidratt til spesifikasjonen. Tilbudsfrist 7. oktober. Håper på resultat våren 2025.
 - Partnermøte i Grønt skipsfartsprogram – Viktig tema: Ship to shore med tanke på beredskapssituasjoner.
 - EU-krav for passasjerskip over 5000T om å ligge på landstrøm fra 2030.
 - Sjøfartsdirektoratet har fått oppdraget med regelverksutvikling for krav til nullutslipp i verdenshavsfordene. F.eks. krav til landstrøm der dette er tilgjengelig.
 - Uklart hvordan EU AFIR bør implementeres i norsk regelverk
-

- Strengere krav til utslipp fra offshorefartøy på vei.
- Renergy har kartlagt hele kysten med tanke på mulighet for elektrifisering og bl.a. redusere bruk av diesel.
- Fortsatt er stor kø i strømmettet, og forbruk. Uttak > 5 MW kan risikere å stå i nettkø i 10 år.
- ACES Konferanse i Trondheim 13-14 November.
- Når større fartøy slipper å kutte utslipp går dette ut over mindre fartøy som får relativt høyere kostnader og dårligere konkurranseforhold.
- Grønt skipsfartsprogram, Plug og Kystrederiene. Studie – kostnadseffektiv infrastruktur for elektrisk distribusjon, kraftberedskap og bruk av batterier.
- Nytt Enova
 - Ønsker innspill på støtteprogram
 - Støtteprogram:
 - Hydrogen og ammoniakk.
 - Produksjon av hydrogen til maritim transport
 - Bunkring av ammoniakk
 - Ladeinfrastruktur.
 - Har støttet 500 fartøy med batterier. Fartøy kan få støtte sammen med nødvendig infrastruktur. Mangel på standarder for ladeanlegg.
 - Landstrømsstøtteprogrammet er avsluttet, men fortsatt flere anlegg som er under oppfølging
 - Litt for tidlig å peke på konkrete løsninger for bestemt infrastruktur langs hele kysten
- En del av korridorene man ser for seg for forskjellige fartøy vil kreve en del nye ladeanlegg.
- Bør utføres en ny behovsanalyse for passasjertransport langs kysten. Ref. høring om ny kystroteavtale 2030.
- Det jobbes med konsepter med rekkevidde på elektrisk fremdrift opptil 300 nautiske mil.
- Det vurderes elektrisk drift/nullutslipp mellom Norge og Danmark. Eiere av fartøy mener det kan være lønnsomt å bygge om fartøy, men ikke inkludert kostnaden for ombygging av infrastrukturen på land.
- Utfordring med tilgang på effekt. Aktuelt med lading på 50MW.

5 Orienteringssaker

a) Medlemssituasjonen

Stabilt (247)

b) Prosjektoversikt

- i) NEK VL 80-1 om standarder ble publisert i juni og prosjektoversikten er oppdatert med hensyn til dette.

- ii) NEK 400-8-825 lading av elektriske fartøy er ferdig på høring. Innspill vil bli vurdert og NEK komite NK 64
- c) Ocean Charging
 - i) Aktører rundt Nordsjøen jobber med løsninger for lading fra faste og flytende innretninger. Både fra eksisterende infrastruktur og nye flytende løsninger
 - ii) NEK bidrar i dette arbeidet
- d) Status på standardiseringsarbeidet i IEC
Thomas Høven holdt en redegjørelse om fremdriften i IECs arbeid med standarder innen landstrømsområdet.
- e) Status i arbeidet med Veilederen for Hurtigbåter (AG10)
Thomas Høven holdt en redegjørelse om status for veileder om hurtigbåter.

6 Innspill fra Hurtigbåtforbundet – Kan forumet ha meninger?

- Innspill
 - Savner dette politiske momentet i veilederen for Hurtigbåter og andre lettbygde fartøy
 - F.eks. Kommunen/havnen/Staten bør bygge ut og eie landstrømanlegget.

Innspillet ble diskutert og følgende ble konkludert:

- Landstrømsforum skal fortsatt ikke uttrykke næringspolitiske meninger, verken skriftlig eller muntlig på vegne av NEK eller Landstrømsforum.
- Representanter for næringspolitiske aktører kan uttrykke sine meninger på Landstrømsforums arrangementer, ikke på vegne av forumet, men på vegne av sine organisasjoner.

7 Operasjonelle krav for Landstrøm

Prosjektforslaget for en ny veileder for sikker bruk og håndtering av landstrøm ble sendt ut til forumet i juni.

Tilbakemeldinger kom inn i form av epost. Forumsleder har komprimert og notert følgende kulepunkter:

- God ide. Bedre mulighet for rederier til å tydeliggjøre hva de kan gjøre selv og hva man må betale for, f.eks. havnearbeider eller elektriker.
- Behov for en veileder for sikker bruk av landstrøms- og ladestrømsanlegg til skip.
- Flere som eier og drifter landstrømsanlegg har ofte heller ikke god nok elektroteknisk kompetanse. En veileder er nyttig både for eier, drifter og utførende personell.
- Det er hyppige fysiske skader på kabler, kaiskap og kabelhåndterings utstyr pga. omgivelsene utstyret står i.
- veileder kan også ha referanser til internkontrollforskriften, maskinforskriften og arbeidsplass forskriften og hvilke prosedyrer som skal være tilgjengelig for personell.
- ladeanlegg til skip der det kjøres DC 1500V, kommer mer av i årene fremover. Da har vi enda flere varianter av anlegg som håndteres av ufaglært personell.
- Høyspent anlegg bør også være omtalt i en slik veileder.
- Usikker på hva en veileder kan tilføre. Enkle anlegg skal vel utformes slik at usakkyndige kan bruke dem. Avanserte anlegg må uansett ivareta krav fra eier og leverandører. Høyspentanlegg har driftsleder.

- Det jeg føler er utfordringen er kompetanse og at eier av anleggene kjenner til grenseskillet og vet hvilket ansvar de har, samtidig at det er litt tilfeldig hvilken kompetanse som settes til de som skal bruke anleggene. Standarden sier noe om hvordan anlegg skal bygges, men i tillegg kommer de enkelte nasjonale kravene inn FEK og FSE, og her er nok ikke alle like bevist på dette og alle har ikke god nok kompetanse, på hva som kreves.
- bruk av instruert personale, adgangskontroll, spenningsprøving, jording og sikring mot innkobling og arbeidsjording
- noen ganger blir det tenkt kreativt på grunn av kostnader med tilkoblinger og anlegg, men det skal være trygt og de som skal betjene anleggene skal føle seg trygge siden det er ett grensesnitt der to parter har ansvaret for sikkerheten. På reine landanlegg blir det skrevet en driftskoordineringsavtale i alle grensesnitt, men det blir ikke praktisert på landstrøm.
- Så om skal lage en veileder eller ikke er jeg usikker på, men det kan være nyttig å ha ett fora der en kan diskutere de utfordringene en ser og lærer seg etter hvert og ut fra det vurdere behov for en veileder eller presisering på noen områder.
- God ide så lenge man har ressurser og tid til det
- Må vedlikeholdes over tid. Trikset er vel i så fall å lage den så «generisk» som mulig, slik at bare fundamentale endringer i regelverk og praktiske aspekter vil føre til revisjon.
- må være på engelsk, slik at man ikke begrenser seg til det norske publikumet. Men, nå kan det jo være at det er fiskeri og kystnæringen som er driverne bak, så da forstår jeg det om det er norsk som er tingen. Men, noe å vurdere likevel.

Styringsgruppens konklusjon:

Styringsgruppen ble enige om å avvente beslutning om å lage en veileder på dette temaet, men åpnet for at forumet kan danne en arbeidsgruppe for faglige diskusjoner og som eventuelt kan gi et bedre beslutningsgrunnlag for en veileder. Opprettelsen av en ny arbeidsgruppe forutsetter kapasitet til oppfølging, noe som igjen avhenger av arbeidet i AG10 med veilederen for hurtigbåter. Ressursbruk må også veies opp mot andre behov som f.eks. revisjon av eksisterende veiledere.

8 Møteplan 2024

Ingen endringer på tidligere fastsatt møteplan
2024-12-13 09:30 – 11:30

9 Eventuelt

Ingen saker

